

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 15 april 1904, kl. 3 e. m.

Memorial, i fråga om ändringar i bankoreglementet.

Sedan bankoutskottet numera genomgått det för riksbanken gällande reglemente samt därvid jämväl till pröfning företagit af bankofullmäktige med skrifvelse af den 24 nästlidne mars till utskottet öfverlämnadt förslag till ändringar i samma reglemente, får utskottet härmed till Riksdagen afgifva yttrande och förslag i följande till bankoreglementet hörande frågor.

I sin berörda skrifvelse erinra fullmäktige till en början, att genom Riksdagens bifall till Kungl. Maj:ts proposition (n:o 55) vid innevarande riksdag om upphäfvande af kungl. kungörelsen om belöningar för dem, som upptäcka efterapare eller förfalskare af bankens eller riksgäldskontorets sedlar eller de falska sedlarnes utpräglare, den 8 juli 1818, bestämmanderätten i afseende å tilldelandet af dylik belöning tillkomme fullmäktige. Till följd häraf torde stadgande i ämnet böra i reglementet intagas, och hafva fullmäktige ansett att sådant lämpligen borde inrymmas i § 46, däri uppräknas vissa fall, i hvilka det är öfverlämnadt åt fullmäktige att göra utbetalningar af riksbankens medel.

Då hvad fullmäktige sålunda föreslagit endast är en gifven följd af Riksdagens berörda beslut samt utskottet ej funnit något att erinra mot det föreslagna stadgandets inrymmande såsom ett tillägg till § 46 i reglementet, hemställer utskottet

1:o)

att § 46 i bankoreglementet må erhålla följande ändrade lydelse:

Nuvarande lydelse:

Mom. 1. Åt fullmäktige är öfverlämnadt att låta af riksbankens medel utbetala:

1:o de åtskilliga barnhusinrättningar i riket anvisade anslag;

2:o bidragen till änke- och pupillkassorna vid riksbankens hufvud- och afdelningskontor samt pappersbruk;

3:o åt de personer, hvilka förut åtnjutit julgåfva och fortfarande däråro i behof, sådant understöd till oförändradt belopp;

4:o de af Rikets Ständer eller Riksdagen till ännu kvarlevande enskilda personer fastställda årliga anslag; och

5:o ersättning för utarbetande af fortsättning af registret öfver riksbankens handlingar.

Mom. 2. Om de med berörda anslag inträffade förändringar skola fullmäktige hos bankoutskottet göra anmälan.

Föreslagen lydelse:

Mom. 1. Åt fullmäktige — — (oförändradt) — — — — — registret öfver riksbankens handlingar.

Om de med berörda anslag inträffade förändringar skola fullmäktige hos bankoutskottet göra anmälan.

Mom. 2. Vid efterapning eller förfalskning af riksbankssedel äfvensom vid utprängling af sådan efterapad eller förfalskad sedel äga fullmäktige att efter sig företeende omständigheter i hvarje särskildt fall utfästa eller tilldela de belöningar af riksbankens medel, hvilka fullmäktige finna lämpliga.

Uti ett till bankoutskottet vid 1896 års riksdag afgifvet yttrande angående ifrågasatt inskränkning af antalet tjänster inom riksbanken anförde fullmäktige, bland annat, att två afdelningar inom banken stode till hvarandra i det förhållande, att de borde, när omständigheterna det medgäfvde, kunna förenas till en, nämligen fullmäktiges expedition och ombudsmanskontoret, samt att därför med fullt skäl kunde föreslås, att vid inträffande ledigheter ombudsmannen skulle kunna blifva bankosekreterare och, såsom denne, tillhöra fjärde graden samt vara chef för de förenade expeditionerna.

Uti sitt vid riksdagen år 1902 framlagda förslag till ny lönereglering för riksbankens tjänstemän hänförde sig fullmäktige till berörda yttrande af år 1896 samt meddelade, att för förberedande af den föreslagna sammanslagningen den ena kanslisttjänsten hos ombudsmannen uppehölls på förordnande.

Nu hafva fullmäktige meddelat, att i det nya riksbankshuset lokalerna vore anordnade med hänsyn till den afsedda förändrade organisationen samt att, då utsikt vore för handen, att detta hus skulle kunna för sitt ändamål upplåtas under loppet af år 1905, de åtgärder till ändring i reglementet syntes böra vidtagas, som skulle möjliggöra den tilltänkta anordningen. I det afseendet torde blifva nödigt bestämma, att sekreteraren tillika kunde vara ombudsman och således föreståndare för både fullmäktiges expedition och ombudsmansexpeditionen. Blefve nu sådan ändring i reglementet vidtagen, kunde den nya ordningen genomföras, när nuvarande sekreteraren toge afsked eller öfverflyttades på pensionsstat. Då sekreteraren hädanefter skulle få en betydligt utvidgad verksamhet, borde hans aflöning förbättras, hvilket bäst torde kunna ske genom ökning af tjänstgöringspenningarna från 1,500 till 3,000 kronor, då pensionen blefve oförändrad.

I öfverensstämmelse härmed hafva fullmäktige afgifvit förslag till ändrad affattning af § 59 i bankoreglementet samt om intagande i aflöningsstaten af bestämmelse att, därest bankosekreteraren tillika vore ombudsman, han i tjänstgöringspenningar skulle uppbära kronor 3,000, men icke åtnjuta aflöning såsom ombudsman.

Fullmäktige hafva i sammanhang härmed erinrat om, att enligt de stadgar¹ för tjänstgöringen vid riksbankens hufvudkontor, som blifvit af bankoutskottet fastställda den 9 mars 1903, de arkivaliska och ekonomiska göromålen, som förut tillhört bankosekreteraren, blifvit öfverflyttade på en särskild tjänsteman, benämnd arkivarie. I händelse fullmäktiges nu framställda förslag bifölles, skulle för uppehållande af alla göromål, hvilka tidigare ålegat fullmäktiges expedition och ombudsmanskontoret, komma att erfordras:

- 1 sekreterare, tillika ombudsman,
- 1 arkivarie,
- 1 protokollsnotarie,
- 1 juridiskt bildad tjänsteman i 2:dra graden,
- 1 kanslist med juridisk kompetens i 1:a graden och
- 1 kanslist utan eller med sådan i 1:a graden.

Den närmare fördelningen af åliggandena med protokolls- och diarieföring m. m. skulle sedan ordnas af fullmäktige.

En jämförelse mellan kostnaderna för ifrågavarande expeditioner, såsom de hittills varit ordnade, och för den föreslagna sammanslagna expeditionen utvisar följande stater, därvid emellertid ej upptagits den af fullmäktige omförmälde arkivarien, då denne ej kan anses tillhöra någon af expeditionerna.

Förutvarande stat:

Fullmäktiges expedition.

	Lön.	Tjpr.	
Bankosekreteraren	kr. 4,500,	kr. 1,500 =	kr. 6,000,
En i 2:dra graden	» 2,500,	» 1,500 =	» 4,000,
En i 1:sta	» 1,600,	» 1,000 =	<u>» 2,600,</u> kr. 12,600.

Ombudsmansexpeditionen.

	Lön.	Tjpr.	
Ombudsmannen	kr. 3,500,	kr. 1,800 =	kr. 5,300,
Två i 1:sta graden	» 3,200,	» 2,000 =	<u>» 5,200,</u> <u>kr. 10,500,</u> <u>kr. 23,100.</u>

Föreslagen stat:

	Lön.	Tjpr.	
Sekreterare och ombudsman	kr. 4,500,	kr. 3,000 =	kr. 7,500,
Två i 2:dra graden	» 5,000,	» 3,000 =	» 8,000,
Två i första	» 3,200,	» 2,000 =	<u>» 5,200,</u> <u>kr. 20,700.</u>

Vid granskning af förevarande förslag har jämväl utskottet funnit, att fullmäktiges expedition och ombudsmansexpeditionen stå i det förhållande till hvarandra, att deras sammanslagning under en chef lämpligen bör äga rum; och då utskottet därför ej haft något att erinra mot den af fullmäktige för sammanslagningens genomförande föreslagna reglementsändringen, får utskottet, jämlikt fullmäktiges förslag, hemställa

2:o)

att § 59 mom. 2 i bankoreglementet må erhålla följande ändrade lydelse:

Förutvarande lydelse:

Mom. 2. Antalet tjänster i hvarje grad vid hvarje kontor fastställas i särskild aflöningsstat, men äga fullmäktige närmare bestämma, hvilka

Föreslagen lydelse:

Mom. 2. Antalet — — — grad hänföras, dock att bankosekreteraren skall vara tjänsteman i fjärde graden, ombudsmannen vid hufvud-

tjänstebefattningar skola till hvarje grad hänföras, dock att bankosekreteraren skall vara tjänsteman i fjärde graden, ombudsmannen vid hufvudkontoret tjänsteman i tredje graden och ombudsmannen vid afdelningskontoret i Göteborg tjänsteman i andra graden.

kontoret, *därest icke bankosekreteraren tillika är ombudsman*, tjänsteman i tredje graden och ombudsmannen vid afdelningskontoret i Göteborg tjänsteman i andra graden.

I fråga om aflöningen för bankosekreteraren, därest han tillika är ombudsman, finner utskottet den af fullmäktige föreslagna höjningen af tjänstgöringspenningarna med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten af bankosekreteraren i sådant fall åliggande göromål vara skälig och hemställer därför

3:o)

att Riksdagen må medgifva, att i aflöningsstaten för Sveriges riksbank beträffande tjänstemännen vid hufvudkontoret i Stockholm under rubriken »tjänstgöringspenningar» må göras följande tillägg:

»Därest bankosekreteraren tillika är ombudsman, uppbär han i tjänstgöringspenningar kronor 3,000, men åtnjuter icke aflöning såsom ombudsman.

Riksdagen har år 1899 beslutit, att i slutet af bankoreglementet skulle införas följande stadganden:

Vid 1899 års riksdag har beslutits:

1:o) att nya afdelningskontor af riksbanken skola inrättas:

i Vänersborg för Älfsborgs län under år 1901 eller år 1902,

i Västerås för Västmanlands län under år 1902,

i Uppsala för Uppsala län under år 1903,

allt under de villkor och bestämmelser med afseende å kontorens verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige äga föreskrifva; och har Riksdagen åt fullmäktige uppdragit *dels* att till bedrifvande af dessa kontors lånerörelse anvisa de belopp, som finnas lämpliga, *och dels* att tills vidare och intill dess Riksdagen annorlunda besluter ej mindre bestämma, af huru stort antal ledamöter styrelserna för nämnda afdelningskontor skola utgöras, än äfven utse dessa ledamöter, förordna om styrelsens verksamhet och sättet för dennas utöfvande samt bestämma arfvoden för styrelserna

äfvensom besluta om tjänstemännens antagande, göromål och aflöning samt i öfrigt vidtaga alla erforderliga åtgärder för kontorens öppnande;

2:o) att bemyndiga riksgäldskontoret att i utlandet mot statsobligationer upptaga ett lån å tjugufem miljoner kronor att tillhandahållas riksbanken, som å sin sida har att å tid samt att på sätt och villkor i öfrigt, hvarom öfverenskommelse mellan fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret kan komma att träffas, till riksgäldskontoret återbetala de erhållna lånemedlen samt ersätta kontoret alla de utgifter och kostnader, som genom medlens upplåning åsamkas kontoret för den tid, under hvilken samma medel af banken disponeras.

Sedan numera dels banklagens bestämmelser om inrättande i alla residensstäder af afdelningskontor af riksbanken blifvit genomförda dels ock det i utlandet genom riksgäldskontoret för riksbankens räkning under år 1899 upptagna lån å 25 miljoner kronor blifvit af riksbanken återbetaldt, synas förestående enligt Riksdagens beslut i reglementet intagna stadganden böra utgå; och hemställer därför utskottet, på förslag af fullmäktige,

4:o)

att Riksdagen må medgifva, att de i slutet af bankoreglementet meddelade bestämmelser om inrättande af riksbankskontor i Vänersborg, Västerås och Uppsala äfvensom angående det för riksbankens räkning år 1899 upptagna lån å 25 miljoner kronor må ur bankoreglementet utgå.

Beträffande förenämnda afdelningskontors i Västerås, Vänersborg och Uppsala aflöningsstater, hvilka fullmäktige bemyndigats att i sammanhang med kontorens anordnande tillsvidare bestämma, hafva fullmäktige hemställt, att desamma måtte af Riksdagen fastställas samt dessa kontor i aflöningshänseenden likställas med dem i Nyköping, Mariestad och Växjö och sålunda hänföras till 4:de gruppens kontor.

I enlighet härmed får utskottet hemställa,

5:o)

att Riksdagen må fastställa aflöningsstat för hvarje af riksbankens afdelningskontor i Västerås, Vänersborg och Uppsala i enlighet med den aflöningsstat, som blifvit

fastställd för grupp 4 af riksbankens i grupper indelade afdelningskontor.

Enligt § 60 mom. 2 af bankoreglementet äga fullmäktige, om för göromålens obehindrade gång ökade arbetskrafter för någon tid finnas oundgängligen behöfliga, att utöfver stat anställa den eller de tjänstemän, som erfordras, hvarjämte i mom. 3 af samma paragraf föreskrifves, att vaktbetjäning anställas vid hufvudkontoret till erforderligt antal af fullmäktige och vid afdelningskontor af vederbörande styrelse till det antal aflöningsstaten angifver samt att vid hufvudkontoret deputerade äga att antaga och entlediga extra vaktmästare.

Vidare tillerkänner mom. 3 af tillämpningsstadgarne angående aflöningsstaten fullmäktige rätt att, då de anställa tjänstemän öfver stat, åt dem för tjänstgöringstiden anslå lämplig aflöning.

I sin ofvan omförmälda skrifvelse hafva nu fullmäktige, ehuru rättighet att anställa äfven extra vaktmästare utöfver stat torde, särskildt med afseende å stadgandet i § 60 mom. 3, vara fullmäktige medgifven, hemställt att, då likväl i fråga om ersättning i dylika fall uti berörda moment af tillämpningsstadgarne angående aflöningsstaten endast omförmälas tjänstemän utöfver stat, denna bestämmelse måtte fullständigas för att gälla äfven beträffande extra vaktmästare.

Utskottet, som jämväl anser, att ifrågavarande bestämmelser böra förtydligas och bringas i öfverensstämmelse med hvarandra, får på grund häraf hemställa,

6:o)

att mom. 3, första punkten, af de vid aflöningsstaten för riksbanken intagna tillämpningsstadgar må erhålla följande ändrade lydelse:

Förutvarande lydelse:

Då fullmäktige, enligt medgifvande i mom. 2 § 60 i reglementet, anställa tjänstemän utöfver stat, äga fullmäktige åt dem för tjänstgöringstiden anslå lämplig aflöning.

Föreslagen lydelse:

Då enligt medgifvande i § 60 af reglementet tjänstemän öfver stat eller extra vaktmästare anställas, äga fullmäktige åt dem för tjänstgöringstiden anslå lämplig aflöning.

Fullmäktige hafva vidare i sin föreliggande skrifvelse anfört följande:

Hos fullmäktige har styrelsen för afdelningskontoret i Göteborg anmält, att beslutet vid sistlidet års riksdag om borttagande ur bankoreglementet af förutvarande bestämmelse angående beviljande af ersättning för bestyr med kommissionsgöromålen komme att hafva den påföljd, att kontorets båda vaktmästare skulle gå miste om det arfvode af 100 kronor åt dem hvardera, som de för postbehandlingen af de s. k. kommissionsbrefven fått intill utgången af år 1903 uppbära, hvarvid kontoret erinrat, att, då dessa belopp under lång tid utgått och af vaktmästarne därför ansetts såsom en inkomst, den de kunde påräkna att få behålla, indragandet af nämnda postarfvoden, utan att desamma på annat sätt ersattes, skulle verka nedslående och vålla vaktmästarne en säkert mycket kännbar afsaknad, vitsordande styrelsen tillika, att vaktmästarnes tid vore så upptagen, att de icke kunde förskaffa sig extra förtjänster utom kontoret.

Med anledning häraf och ehuru fullmäktige icke, på sätt kontorsstyrelsen hemställt, ansett lämpligt att till ifrågavarande vaktmästare anvisas särskilda arfvoden för berörda bestyr, hafva fullmäktige dock funnit det vara med billighet förenadt, att på annat sätt dem må beredas ersättning för den inkomst, hvaraf de med tillämpning af ofvannämnda beslut skulle gå i mistning, och fördenskull velat hemställa om sådan ändring i staten för afdelningskontoret i Göteborg, att tjänstgöringspenningarna för de två vaktmästarne måtte ökas med 100 kronor eller till 400 kronor, samt att denna förhöjning måtte få beräknas och utgå från och med innevarande års början.

Enligt bestämmelse, som intill föregående år fanns intagen i reglementets § 61 mom. 2, ägde fullmäktige tilldela lämpliga arfvoden åt, bland andra, biträden vid kontoret i Göteborg, hvilka erhållit i uppdrag att handhafva vissa kommissionsgöromål. På grund häraf utbetalades vid nämnda kontor under en följd af år dels ett arfvode till en extra tjänsteman, dels ock till kontorets vaktmästare nu ifrågavarande arfvoden. Vid föregående års riksdag blef emellertid berörda bestämmelse utesluten ur reglementet och därmed äfven stödet för dessa utbetalningar borttaget.

Före löneregleringen år 1902 upptog lönestaten för afdelningskontoret i Göteborg för två vaktmästare, hvardera, lön 600 kronor med ett ålders-tillägg å 100 kronor efter 5 års ordinarie tjänst samt tjänstgöringspenningar 200 kronor. Vid löneregleringen höjdes denna aflöning därigenom, att vaktmästarne tillerkändes ännu ett ålderstillägg å 100 kronor efter tio

års ordinarie tjänst samt att tjänstgöringspenningarna ökades med 100 kronor till 300 kronor.

Då således vid den så nyligen företagna regleringen aflöningen för ifrågavarande vaktmästare måste anses hafva blifvit så bestämd, att den utgör skälig ersättning för samtliga dem åliggande göromål, finner sig utskottet icke kunna biträda det framställda förslaget om en stadigvarande förhöjning af dessa löneförmåner. Men om oberoende af löne-regleringen de personer, nämligen Lars Gustaf Olsson och Gustaf Alfred Hansson, som då voro vaktmästare vid kontoret i Göteborg, fått bibehålla en förut dem tillerkänd förmån samt denna till följd af en senare vidtagen reglementsändring blifvit dem frånhänd, synes det ej obilligt att dessa vaktmästare härför beredes ersättning. Utskottet hemställer därför i anledning af fullmäktiges framställning i denna del,

7:o)

att Riksdagen må medgifva, att hvardera af vaktmästarne vid riksbankens afdelningskontor i Göteborg Lars Gustaf Olsson och Gustaf Alfred Hansson må erhålla en personlig tillökning af dem tillkommande tjänstgöringspenningar med 100 kronor om året att utgå från innevarande års början.

I mom. 9 af tillämpningsbestämmelserna till aflöningsstaten är stadgadt, att en vaktbetjänt, som af sjukdom är hindrad att tjänstgöra, kan för högst en månad få bibehålla samtliga de med befattningen förenade förmåner, äfvensom att dylik rätt kan få åtnjutas under den ledighet af högst 15 dagar hvarje år, som må under vissa omständigheter vaktmästarne beviljas.

Fullmäktige hafva nu, då, på sätt skett, ett återupprepande i momentets senare punkt af detta medgifvande vore obehöfligt och kunde på visst sätt blifva vilseledande, hemställt, att de i samma punkt förekommande orden »i förra fallet för högst en månad och i det senare för högst 15 dagar hvarje år» måtte utgå.

Då utskottet ej funnit något att erinra vid den sålunda föreslagna ändringen, hemställer utskottet,

8:o)

ått mom. 9 af de vid aflöningsstaten för riksbanken intagna tillämpningsstadgar må erhålla följande ändrade lydelse:

Förutvarande lydelse:

Fullmäktige eller vederbörande styrelse må kunna dels medgifva vaktbetjänt, som af sjukdom hindras från tjänstens bestridande, att under högst en månad hvarje år uppbära de för tjänsten anslagna tjänstgöringspenningar, dels på framställning af vaktbetjänt, efter pröfning af förekommande omständigheter, medgifva honom ledighet under högst 15 dagar hvarje år med rätt för honom att under tiden uppbära alla med tjänsten förenade aflöningsförmåner. Då vaktbetjänt af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta eller erhåller ledighet i den ordning, som här ofvan är sagdt, må, där annan person behöfver förordnas för göromålens uppehållande, *i förra fallet för högst en månad, och i det senare för högst 15 dagar hvarje år*, den, som af deputerad eller kontorsstyrelse förordnas att bestrida tjänsten, af riksbankens medel erhålla arfvode, motsvarande vid hufvudkontoret högst 2 kronor 50 öre om dagen och vid afdelningskontor högst 2 kronor om

Föreslagen lydelse:

Fullmäktige eller vederbörande styrelse må kunna dels medgifva vaktbetjänt, som af sjukdom hindras från tjänstens bestridande, att under högst en månad hvarje år uppbära de för tjänsten anslagna tjänstgöringspenningar, dels på framställning af vaktbetjänt, efter pröfning af förekommande omständigheter, medgifva honom ledighet under högst 15 dagar hvarje år med rätt för honom att under tiden uppbära alla med tjänsten förenade aflöningsförmåner. Då vaktbetjänt af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta eller erhåller ledighet i den ordning, som här ofvan är sagdt, må, där annan person behöfver förordnas för göromålens uppehållande, den, som af deputerad eller kontorsstyrelse förordnas att bestrida tjänsten, af riksbankens medel erhålla arfvode, motsvarande vid hufvudkontoret högst 2 kronor 50 öre om dagen och vid afdelningskontor högst 2 kronor om dagen, men sökes eljest ledighet eller måste någon från tjänsten afhållas därför, att han till borge-

dagen, men sökes eljest ledighet eller måste någon från tjänsten afhållas därför, att han till borgenärers förnöjande sin egendom afträdt, förordnas vikarie på den tjänstlediges bekostnad.

Stockholm den 15 april 1904.

På bankoutskottets vägnar:

F. A. BOSTRÖM.
